

ІМЕННІ СТИПЕНДІАТИ ХТФ

Студентські роки – важливий період формування особистості. Ця думка, звичайно, не нова, але вона відображає потребу студентів у пізнанні нового, самовдосконаленні, спілкуванні, досягненні обраної мети. Щоправда, саме з визначеннями мети часто виникають проблеми. Першокурсники приходять до вузу, нечітко уявляючи майбутнє навчання. Ще важче передбачити, якими вони стануть і чого досягнуть після шести років вивчення складних предметів, складання контрольних робіт, заликов, безсонічних ночей перед екзаменами та веселого й переповненого подіями і знайомствами студентського життя. Якщо чесно, в школі я планувала професійно займатися математикою. Але вступивши до хіміко-технологічного факультету НТУУ «КПІ» на кафедру хімічної технології кераміки та

Оксана Шиманска

ективно оцінювали природні процеси. Вона є невід'ємною частиною промисловості, медицини і навіть мистецтва.

Моя спеціальність пов'язана з хімією силікатів. Я займаюся науковими дослідженнями сорбційних властивостей при-

землю. Ми навіть не помічаємо, що все наше життя пов'язане з хімією.

Відтоді як ще школяркою вперше переступила поріг НТУУ «КПІ», і навчання в ньому стало моєю мрією, яку тепер вважаю здійсненою. Мені дуже подобається пізнавати нове, отримую задоволення від нових знань. Призначення мені іменної стипендії ім. Б.С.Лисіна стало повною несподіванкою.Хоча я приємно. Вважаю, що мої скромні досягнення є заслугою викладачів універ-

Леся Купрійчук

ситету, які вкладали в кожного з нас частинку своєї душі, створили атмосферу порозуміння та взаємодопомоги. За роки навчання кафедра кераміки та скла стала моєю домівкою, яку дуже не хочеться залишати. Г'ять з половиною років навчання в НТУУ «КПІ» промайнули для мене як одна мить, але досвід, здобутий тут, залишиться зі мною на все життя.

Під час виконання дипломної роботи на виробництві я зіткнулася з багатьма проблемами, але зрозуміла головне: для подальшого розвитку та процвітання нашої країни потрібні знання та зусилля молодого покоління.

Леся Купрійчук, студентка ХТФ

КРАЇНІ ПОТРІБНА ФАХОВА МОЛОДЬ

Ще в школі я з цікавістю та захопленням ставилася до лабораторійних робіт з хімії, із задоволенням старанно їх виконувала. Вже тоді знала, що присвячує своє життя хімії, а точніше кераміці. Саме ця галузь промисловості супроводжувала людство протягом усього його існування. Від звичайних глинняних горщиців ми прийшли до розкішного посуду із застосуванням кераміки в промисловості. У наших руках наше майбутнє, яке неможливе без сучасних будівельних матеріалів. Сьогодні перед нами стоять важливі завдання – більш повне використання матеріалів попутного видобутку, вторинної сировини, шлаків та інших відходів промисловості, щоб захистити нашу і без того багатостражданну

землю. Ми навіть не помічаємо, що все наше життя пов'язане з хімією.

Відтоді як ще школяркою вперше переступила поріг НТУУ «КПІ», і навчання в ньому стало моєю мрією, яку тепер вважаю здійсненою. Мені дуже подобається пізнавати нове, отримую задоволення від нових знань. Призначення мені іменної стипендії ім. Б.С.Лисіна стало повною несподіванкою.Хоча я приємно. Вважаю, що мої скромні досягнення є заслугою викладачів універ-

ДО СВІТОВИХ ОРІЄНТИРІВ

давців щодо наших випускників: понад 90% опитаних роботодавців назначили, що кваліфікація випускників КПІ відповідає вимогам до роботи; 61% відзначили високий рівень професійної підготовки випускників; майже 90% вважають, що знання випускника з його спеціальністю відповідають сучасному стану виробництва та бізнесу; 80% назвали високим рівень владіння іноземною мовою; на рівні 76–85% визначено готовність випускника навчатися, засвоювати нове в роботі, владіти сучасними інформаційними технологіями та програмними продуктами, представляти результати своєї роботи. Та поряд з відсутністю практичної підготовки випускників відзначили 50% роботодавців, 17% – відсутність навичок роботи зі службовими документами, 13% – низький рівень трудової дисципліни. При цьому 82% роботодавців згодні, що диплом НТУУ «КПІ» свідчить про високий рівень професійної підготовки. Але треба, щоб це було 100%.

– Наступна складова якості підготовки фахівців – відповідне навчально-методичне забезпечення навчального процесу:

– Це питання і складне, і комплексне. Для кожної кафедри уже видано цілій комплекс методичних вказівок, що стосуються науково-інноваційної діяльності та ін., вони доступні на сайті департаменту. Було проведено збори всіх викладачів на всіх факультетах, і до них було доведено відповідну інформацію. Разом з КНУ ім. Т.Шевченка ми провели науково-практичну конференцію, що стосувалася методичного забезпечення навчального процесу, зокрема підготовки магістрів – «Проблеми забезпечення якості вищої освіти України в умовах інтеграції до Болонського процесу».

Динаміка випуску за останні роки – на рівні 75% від набору. 15% випускників отримують дипломи з відзнакою. Зазначу, для нас важливо, щоб теми бакалаврських робіт знаходили втілення в магістерських дослідженнях і мали реальні спрямування. Але нам ще треба багато працювати, щоб проекти наших випускників були дійсно реальними. Такими, якими бачимо, прямі, в музеї, де виставлені проекти наших попередників, що створювали реальні мости, складні об'єкти тощо.

Мінекономіки оцінюють ефективність нашої роботи за комплексним показником “прийом-випуск”, у лідерах тут ФІОТ, ФММ, ФЛ, ФТ.

До факторів підвищення конкурентоспроможності випускників я відніс наскрізну підготовку з іноземних мов; поглиблене вивчення ІТ з використанням власної інформаційної інфраструктури; можливість отримання другої (паралельної) вищої освіти, реалізацію програм подвійного диплома з європейськими університетами.

– Як оцінюють вихованців Київської політехніки на ринку праці?

– За даними центру “Соціо+”, маємо інформацію про відгуки робото-

вчального процесу; якісного відбору до магістратури найбільш підготовлених студентів.

– Чи можна назвати підрозділи, де студенти навчаються і працюють на найсучаснішому обладнанні?

– Якісні магістерські дослідження можуть бути виконані та впроваджені на базі наукового парку “Київська політехніка”. Це невід'ємна структура дослідницького університету, яку має тільки КПІ. С позитивним прикладом: на міжнародному салоні представники наукового парку студенти ФІТ та ІВФ за винаходи отримали одну золоту та дві бронзові медалі. Але цю можливість, на жаль, використовують дуже мало. ЗФ, ММІФ, ФЕЛ, ММІ мають гарні напрацювання з академічними інститутами НАН України на базі спільніх підрозділів, ФАКС успішно співпрацює з АНТК ім. Антонова тощо. На ІФФ створено Центр електронної мікроскопії, 12 факультетів беруть участь у його роботі, що є позитивним прикладом. Створено спільні центри з провідними фірмами і компаніями, де маємо можливість навчати наших майбутніх фахівців. Це, зокрема: лабораторія “Майкрософ-КПІ” (ФІОТ); академія CISCO (ІПСА, ФІОТ); лабораторія “ФЕСТО” (ММІ); лабораторія “Моторола-КПІ” (ФАКС, ФІМ); центр “Квазар-Мікро-КПІ”; лабораторія ВПІ “Президент України”; підприємства й організації енергетичної галузі (“Київenergo” ТЕЦ, “Тепломережі”); мовний центр “КПІ-Тауер”; Українсько-японський центр, Українсько-корейський центр.

– Наши студенти, викладачі та співробітники мають широкий доступ до інформаційних ресурсів через мережу Інтернет. А як представляється НТУУ “КПІ” в цій мережі?

– Було проведено конкурс на кращий веб-сайт структурних підрозділів університету. Його мета – вдосконалення подання інформації щодо діяльності НТУУ “КПІ” та його структурних підрозділів, висвітлення кращого досвіду та покращення навчальної, наукової, профорієнтаційної та інноваційної діяльності за рахунок використання інформаційних технологій. Щодо участі в конкурсі проаналізовано 26 сайтів факультетів (інститутів) та 88 сайтів підрозділів університету. За критеріями конкурсу оцінено 25 сайтів.

Переможки конкурсу: серед факультетів – ЗФ, серед підрозділів – кафедра

щороку серед переможців конкурсу «Молодий викладач-дослідник» обов'язково з'являються нові імена з ІЕЕ. Це свідчить як про хорошу наукову базу інституту, так і про те, що приходить до ІЕЕ цілеспрямовані молоді люди, які впевнені у собі та знають, чим хочу займатися. Один із них – Олег Олександрович Закладний, асистент кафедри електропостачання, молодий викладач-дослідник (2009).

У 2005 році він із відзнакою закінчив НТУУ «КПІ» за спеціальністю «Енергетичний менеджмент», здобувши кваліфікацію магістра електротехніки. Протягом 2 років працював інспектором Енергозбуту Київенерго. У 2007 році вступив до аспірантури НТУУ «КПІ» за науковою спеціальністю «Електротехнічні системи та комплекси».

За допомогу у виборі наукового шляху Олег Олександрович адресує теплі слова науковому керівнику – директору ІЕЕ, завідувачу кафедри електропостачання, професору А.В.Праховнику. Нині напримір його наукової діяльності – енергозбереження в електроприводі, енергетичний аудит. Дисертаційна робота О.О.Закладного пов'язана зі створенням системи моніторингу енергетичного стану електропривода, яка виконуває функції оцінки енергоефективності, захисту, діагностування та прогнозу залишкового ресурсу. Така система також контролює характер навантаження, показники якості електроенергії, експлуатаційні параметри, оцінює технічний стан, енерговикористання та прогнозує споживання енергії електроприводом.

Молодий викладач-дослідник з ІЕЕ

Працюючи асистентом кафедри електропостачання ІЕЕ, О.О.Закладний опублікував у співавторстві з іншими викладачами понад 30 наукових та навчально-методичних праць, серед яких 3 навчальні посібники. Олег Олександрович проводив лабораторні та практичні заняття з курсів «Енергетичний аудит», «Енергетичний аудит та енергозберігаючі технології», «Математичні задачі в енергетиці», був керівником курсових робіт та проектів, керівником виробничої практики студентів та дипломних проектів. Неодноразово молодий науковець отримував нагороди за активну участь у науково-технічних конференціях та конкурсах молодих учених.

У 2008 році О.О.Закладний підвидів кваліфікацію в УПТО НТУУ «КПІ» за спеціальністю «Педагогика вищої школи», де виконав випускну роботу на тему «Розроблення веб-сторінки викладача». Результатом навчання стало створення наукового сайту [www.electroprivod.org.ua](http://electroprivod.org.ua). На сайті в електронному вигляді представлено авторський матеріал з питань енергозбереження та енергетичного аудиту – книжки, методичні вказівки, конспекти лекцій, матеріали конференцій, статті. Сайт є додатковим джерелом знань для студентів та посадає перше місце у пошуковій системі Google за ключовими словами «електропривод, енергозбереження, енергоаудит».

Валерія Добревечір

нагороджені, наукового та інноваційного процесів.

Потрібно забезпечити подальший розвиток програми “Майбутнє України”, формувати контингент абитурунтів на основі розгалуженої системи довузівської підготовки.

Постійного вдосконалення потребує система моніторингу та оцінювання діяльності всіх учасників навчально-науково-інноваційного процесу: студентів, викладачів, окремих підрозділів університету.

Ми маємо визначити основною інноваційну складову підготовки у програмах фахового навчання, курсових і дипломних проектах, магістерських дисертаціях, науковій роботі студентів тощо. Удосконаловати критерії відбору на навчання та систему підготовки магістрів на основі трикутника “освіта – наука – інновації”.

Здійснювати підготовку магістрів ми повинні на основі академічної моделі з глибокою дослідницькою складовою, поширювати практику підготовки за інтегрованими програмами “магістр – кандидат наук”.

Ми будемо підсилювати відповідальність науково-педагогічних працівників за результати своєї навчальної та наукової діяльності відповідно до критеріїв дослідницького університету, проводжуючи реалізацію програми “Кадри”, направлену на омолодження професорсько-викладацького складу, залучати до педагогичної діяльності випускників аспірантури і магістрів.

Оскільки вирішальними критеріями оцінювання діяльності кафедр є рівень і конкурентоспроможність їх у підготовці фахівців з сучасними вимогами, продовжимо роботу щодо встановлення тісних зв'язків з роботодавцями на основі угод про співпрацю.

Потрібно завершити роботу зі створенням цілісної інформаційної системи навчального процесу та управління університетом, забезпечити протягом 2010-201

Конференція з міжнародного співробітництва

11-12 березня 2010 р. на ФММ пройшла VI Всеукраїнська конференція "Міжнародне науково-технічне співробітництво: принципи, механізми, ефективність" спільно з XVIII Міжнародною конференцією "Управління підприємством: діагностика, стратегія, ефективність", у якій взяли участь учні та фахівці з 16 міст України, а також з Білорусі, Болгарії, Естонії, Казахстану, Латвії, Македонії, Польщі, Росії, Сербії, Хорватії, Чехії.

Робота конференції проводилася в таких секціях: роль держави в розвитку міжнародного співробітництва, формування національної та регіональної інноваційних систем у контексті сталого розвитку, міжнародне співробітництво в інноваційній сфері, науково-технічне співробітництво як фактор підвищення конкурентоспроможності промислового комплексу країни, інтеграція національних фінансових ринків. Всього на

конференції було заявлено понад 250 тез доповідей, за якими здійснено 62 виступи.

Кращими визнано доповіді студентів С. Жулінської, Д. Клименко, Ю. Паламарчук, І. Секретиної. Найкраща за результатами обговорення обрана доповідь "Трансформаційні процеси корпоративного сектора економіки України", яку підготувала англійською мовою студентка 5-го курсу ФММ Елізавета Канченко.

Організатори конференції висловлюють особливу подяку за участь іноземних представників: Білоруському державному економічному університету, Білоруському республіканському фонду фундаментальних досліджень, Карагандинському державному університету ім. Е. А. Букетова, Технічному університету м. Габрово, Центру системного аналізу і стратегічних досліджень НАН Білорусі та іншим, тези доповідей яких представлено у збірнику.

I. Верхояд, студентка кафедри міжнародної економіки

"B2B-МАРКЕТИНГ" НА ФММ

18-20 лютого на базі кафедри промислового маркетингу ФММ за підтримки НТСА НТУУ "КПІ" пройшла IV Всеукраїнська науково-практична конференція студентів, аспірантів та молодих учених "B2B-маркетинг".

Після урочистого відкриття конференції робота проходила в секціях: "Актуальні проблеми промислового маркетингу в сучасних умовах", "Інноваційний маркетинг в сучасному науково-технічному середовищі", "Стратегічний маркетинг та маркетинговий менеджмент", "Маркетингові дослідження". Найкращі доповіді були відмінні дипломами та подарунками від медіа-партнерів конференції – журналів "Статус", "Експерт" та ін. Були відзначенні такі студенти та аспіранти: С. Бех, Ю. Білогай, Н. Вітковська, Ю. Губар, С. Дорогань, С. Кирик, М. Кулікова, М. Макаренко, М. Отрода, А. Цибулько, А. Шепеленко, а також гості з Дніпропетровська – А. Дем'яненко та Ю. Івденко.

Другий день розпочався трьома майстер-класами, які провели А. Галич (генеральний директор "Національного агентства Інтернет-реклами"), Ю. Щирін (президент та засновник компанії "Agency of Industrial Marketing") та О. Сторожук (засновник платформи з промислового маркетингу "B2Blogger").

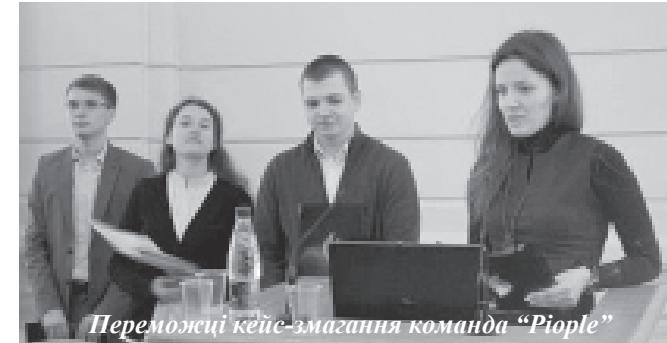
Потім відбулося кейс-змагання, що полягало у вирішенні представленого ТМ "Burn" ситуаційного завдання під назвою "Це вогонь у твоїй крові. Це Burn". З-поміж 20 команд було відібрано сім кращих, які й презентували свої варіанти вирішення у Великій фізичній аудиторії журі на чолі з завідувачем кафедри промислового маркетингу професором С. О. Солн-

цевим. Перше місце посіла команда Piople (студенти 3-го курсу А. Будаєв, П. Дьяченко, О. Підмогильна, О. Черніх), друге – команда 4-го курсу "Візьміть нас у магістратуру" (О. Волянська, О. Синишина, О. Хорт), а третє поділили дві команди: команда гостей із КНЕУ під назвою "5 копійок" (С. Вакалюк, О. Глодік, О. Гутик, О. Іванов, К. Клюзко) та "Синергія" (студенти 3-го курсу М. Бойченко, К. Максименко, Б. Муха, Д. Попов).

На завершення роботи всіх бажаючих запорили на екскурсію в Києві. Було цікаво. Навіть знавці міста відкривали для себе щось нове.

Викладацький склад та студенти були задоволені рівнем організації та проведення конференції, а також справедливим умовитованим суддівством. Без сумніву, на подику заслуговує вся дружна команда організаційного комітету, а саме: керівник проекту Ірина Сахно, І. Бабенко, М. Бойченко, А. Бусень, Ю. Губар, І. Гузій, С. Дорогань, І. Іванінський, Л. Кривко, В. Кривов'яз, М. Кулікова, Т. Лазоренко, К. Мурга, А. Павловський, Я. Приступа, К. Скородод. До нових зустрічей!

Яна Приступа, член НТСА

Енергетика сталого розвитку КПІ

На сьогодні практично всі провідні країни світу розробляють принципово нову ідеологію побудови та функціонування енергетичного галузі з метою надання безпечної, надійного, економічно доцільного та екологічно прийнятного енергозабезпечення споживачів. Зазначена ідеологія базується на активній інформатизації та інтелектуалізації енергетичних об'єктів, широкому використанні розосередженої генерації, в першу чергу, на рівні розподільних електрических мереж середньої та низької напруги, створенні та впровадженні провідних енергоефективних технологій у сфері генерації, акумулювання, розподілу енергії, систем зв'язку та телекомунікацій, засобів керування та захисту, формуванні нової тарифної та регуляторної політики.

Важлива роль у покращенні ситуації в енергетичній сфері надається розосереджений генерації, використанню альтернативних традиційних та поновлюваних джерел енергії. На сьогодні когенераційні установки, вітроенергетика, сонячні колектори та теплові насоси реально конкурентоспроможні порівняно з традиційними формами енергопостачання, характеристики витрат на їх створення та експлуатацію мають тенденцію до зменшення, тоді як ціни на традиційні енергоносії органічного походження постійно зростають.

У багатьох країнах використовуються локальні системи енергопостачання і спостерігається стійка тенденція поширення розосередженої генерації. Ефективне функціонування таких структур потребує створення єдиного інформаційного середовища, спільної економічної зацікавленості всіх суб'єктів та єдиної ідеології управління.

За кордоном відомі та знаходять своє впровадження у повсякденні життя системи облаштування та функціонування житла за напрямами – інтелектуальний дім, green house, пасивний будинок, які забезпечують зменшення енергоспоживання з одноточним покращенням рівня комфорності та якості життя завдяки інтелектуалізації управління підсистемами життєзабезпечення житла; застосування екологічно чистих джерел енергії; ефективного використання огорожувальних конструкцій як акумуляторів тепла/прохолоди. Наступним кроком удосконалення систем енергозабезпечення є розробка та впровадження такого підходу, який би одночасно поєднував переваги та мінімізував недоліки всіх названих вище. У багатьох країнах використовуються децентралізовані та локальні системи енергопостачання і спостерігається стійка тенденція поширення використання розосередженої генерації.

Ці тенденції розвитку світової енергетики знайшли своє відлуння і у стінах "Київської політехніки".

Рішенням Вченого ради університету від 6 квітня 2009 року та наказом №2-62 від 27 квітня 2009 року започатковано Комплексну програму університету "Енергетика сталого розвитку", наказом №2-93 від 25 травня 2009 року створено Навчально-науковий центр "Енергетика сталого розвитку" ННЦ "КПІ". Центр створено для узагальнення світового та національного досвіду розробки енергоефективних технологій, пристройів і систем з метою їх впровадження для підвищення рівня енергетичної незалежності та екологічної безпеки як в масштабах об'єкту або групи об'єктів, так і в масштабах регіону та країни.

Основні напрямки діяльності Центру:

- розробка новітніх методів та моделей:
- забезпечення енергетичних потреб розосереджених об'єктів енергоспоживання промислового та/або комунального застосування шляхом впровадження smart-технологій на базі розосереджених енергостанцій з комплексним використанням тради-

ційних та поновлюваних джерел енергії;

- у сфері проєктування та будівництва енергоефективних та екологічних промислових об'єктів, офісних, навчальних установ і комфортного житла з автономними системами життєзабезпечення та регенерацією відходів;
- оптимізації режимів енергогенерування/енергоспоживання, підвищення їх енергоефективності, мінімізації використання органічного палива і емісії шкідливих речовин у навколоїння середовища.

– створення демонстраційного національно-наукового комплексу новітніх енергоефективних технологій.

Пройшло півроку з моменту створення ННЦ "Енергетика сталого розвитку", і ось ми маємо перші результати. На базі Інституту енергозбереження та енергоменеджменту створено лабораторію розосередженої генерації, а 7 грудня 2009 року запущено в роботу мікроенергостанцію ІЕЕ НТУУ "КПІ". На відкритті мікроенергостанції були присутні учасники семінару "Передові японські технології з енергозбереження", який був організований за участю НТУУ "КПІ" та Українсько-японського центру, керівництво НТУУ "КПІ" на чолі з ректором М.З. Згурівсь-

ким, Надзвичайний та Повноважний Посол Японії в Україні Тадаші Ідзава, директор проекту "Українсько-японський центр" Осаму Мізутані.

Станція розосереджена у просторі і складається з чотирьох частин: газогенераторної частини, що знаходить зовні з тилової сторони корпусу, вітросонячної частини, що розміщена на даху корпусу, демонстраційної навчально-наукової частини (ауд. 111) на першому поверсі та пункту управління мікроенергостанцією на сьомому поверсі (ауд. 701). До складу станції входять електрогенеруючу, теплогенеруючу установки, накопичувачі теплової, електричної енергії та гарячої води, що використовують енергію сонця, вітру, біomasи та геотермальну енергію. Мікроенергостанція має резервування від централізованої загальної мережі. Всі установки об'єднано в єдину систему з єдиною електричною, тепловою та інформаційною мережею і управлюються вони з єдиного центру – Smart-модуля управління мікроенергосистемою. Управління джерелами та накопичувачами енергії здійснюється в автоматичному режимі за приоритетами. Втрата потенціалу будь-якого джерела або появи зовнішніх чинників (наприклад, момент зміни тарифного плану зовнішнього середовища (метеорологічні, геологічні, гідрогеологічні, екологічні особливості, тощо), сировинної бази регіону, потенціалу відновлюваних джерел енергії та принципів енергозабезпечення-енергоспоживання, що забезпечує мінімальне споживання енергетичних ресурсів вуглеводнів та мінімальний вплив на екологію).

Енергетичні характеристики станції:

Електрична встановлена потужність 8 кВт;

Теплова потужність 17 кВт;

Гаряче водозабезпечення 1,12 м³;

Газозабезпечення: Метан 35 м³/добу;

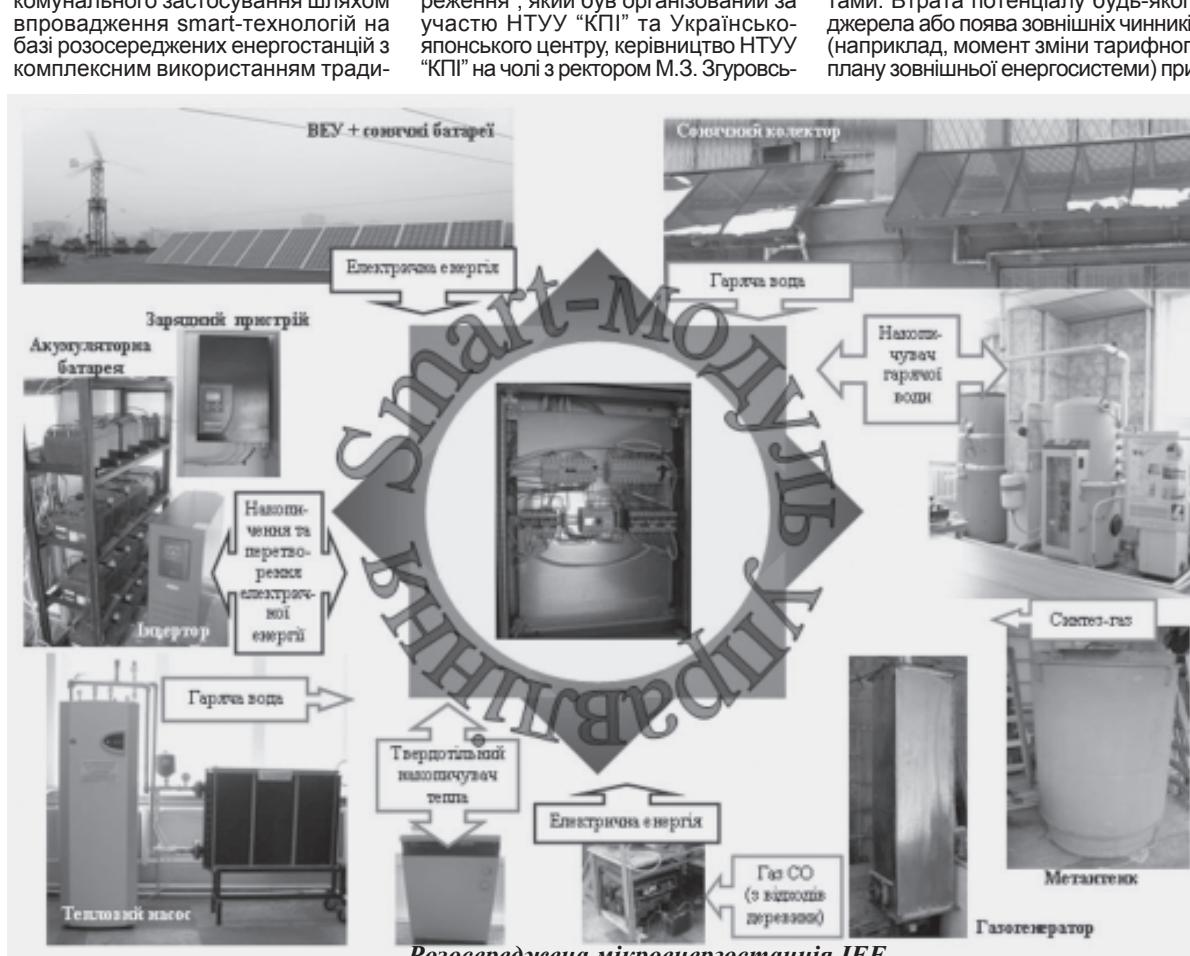
Генераторний газ 5...15 м³/добу;

Смісність акумуляторних батарей 9600 А·год;

Потужність інвертора 3,5 кВт.

Звичайно, потужності станції невеликі і їх не вистачить для кардинальних змін у енергетиці будівлі корпусу. Але нікого в цивілізованому світі вже не здивує лабораторію сучасних енергоефективних енергетичних установок, як наприклад, тепловий насос, сонячний колектор, метантенк або вітрогенератор. Сенс створення мікроенергостанції полягає у тому, щоб поєднати в єдину систему ці джерела енергії різної природи і відповісти режимам ефективного управління ними, хоча від ідеї повної енергетичної автономізації корпусу №22 у майбутньому ніхто не відмовляється, як і ніхто не відмовляється від повної або часткової автономізації всього кампусу НТУУ "КПІ" зі створенням мікроенергетичних осередків по всій території кампусу та подальшим їх об'єднанням у розосередженну енергостанцію (РЕС) за технологією Smart-grid під єдиним управлінням.

А.В. Праховник, директор ІЕЕ, проф., А.М. Ковальчук, доцент ІЕЕ

Сильне та гаряче поетичне слово Лесі Українки

Одні співці мають славу після смерті, інші – за життя. Але увічнана не велютками троянд, а колючим терном. Зоря поетеси була яскравою, а тъмяніла лише від недуги. Ще малою нареєла мати доною УКРАЇНКОЮ, бо серцем і душою вболівала дівчина за долю України (не ховалася в літературі за чоловіче ім'я, псевдонім, як це робили Жорж Санд і Марко Вовчок, не вважала це модним). Як Бог дав українцям пісню, так наділив дівчину піснею-словом. І понесла вона те слово то з ніжністю, то грізно, то лагідно, то з болем і сльозою, то зі сміхом.

25 лютого 2010 року виповнилось 139 років від дня народження Лариси Петрівни Косач-Квітки (Лесі Українки), уродженої волинянки з міста Звягеля, літературна діяльність якої почалася дуже рано: у дев'ять років написала перший вірш, а у тринадцять – надрукувалася. У одному з листів до Ольги Юліанівни Кобилянської зазначає, що "на літературний шлях було вийти легко, бо родина – творча". Близьке оточення – високоосвічені люди. Мати (Олена Пчілка) намагалася всебічно розвивати дітей, а їх було шестеро. Старшому синові Михайлу та другій дитині – Лесі – створила власну шкільну програму, за якою навчала аж до п'ятого класу.

Талант поетеси формувався під впливом багатьох факторів. У її творчість увійшли любов до українського народу, рідного краю, народної пісні (було зібрано та записано двісті двадцять п'ять мелодій, які пізніше видав окремою збіркою чоловік Климент Квітка). Була не тільки талановитою у поезії, а й прекрасно грава на фортепіано, чула покликання до музики, млювання. Говорила, що з неї кращий був музикант, ніж поет, "але натура утяла мені жарт".

Дівчина не мала ні середньої, ні вищої освіти, але належала до найосвіченіших людей свого часу. З легкістю вивчала мови – класичні, європейські – читала в оригіналі твори світових письменників. Робила перевідклади з німецької, французької, анг-

лійської, італійської, польської. У 1890 році написала підручник з історії народів Давнього Сходу для молодших сестер.

Твори писалися, линули, їх не можна було зупинити, але поруч завжди був суворий критик – маті. Перша поетична збірка, яка вийшла в 1893 році у Львові, недарма мала поетичну назву "На крилах пісень". У цей час авторка ретельно працює над перевідкладами: Гоголь, Тургенев, Міцкевич, Гюго, Байрон, виходить "Книга пісень" Гейне (92 перевідклади). Пробує свої сили в прозовому жанрі (мала форма): "Така її доля", "Метелик", "Весняні співи", "Лелія", "Жаль".

1899 рік, у Львові виходить друга збірка "Думи і мрії", де представлено поетичний доробок

за шість років: власні болісні інтимні переживання, політична спрямованість.

Разом із творами формувався характер поетеси. Її настрої відились у тематичному циклі політичних віршів "Невільничі пісні" (1895–1896 рр.). Авторка пройнялася ідеєю боротьби. Подібно Т.Шевченку говорить, що "народ сам носить кайдани і спить спокійно під ними". Звучить полум'яний заклик до боротьби за соціальнє національне визволення народу.

Іван Якович Франко у 1898 році в одній зі своїх статей зазначає: "Від часу Шевченкового "Поховайте та вставайте, кайдани порвіте" Україна не чула такого сильного, гарячого та поетичного слова..." Перша та друга збірки стали підсумком могутнього таланту Лесі Українки на зламі епох.

Деякий час письменниця перебувала на Буковині, це дало поштовх до видання третьої поетичної збірки "Відгуки" (Чернівці, 1902 рік). Цікава її композиція. Час, хвилини (цикл "Хвилини"), з яких складається людське життя, заповнені якимось своїм змістом, не схожі одна на одну. Має місце звернення до античних та біблійних тем, різних періодів історії європейських народів.

курсах: підняття гирі (16 кг), штанга (30 кг), віджимання та підтягування.

Переповнені азартом, з непохитним прагненням стати кращими у своєму виді змагань і збройним духодом суперництва, учасники ставили майже рекорди. Безліч приемних емоцій отримали також і глядачі, в основному дівчата, які гаряче, а головне – гучно вболівали за своїх лицарів.

За результатами всіх конкурсів перемогла команда гурт. №19 – Євгеній Кириченко, Свєнін Песков, Микола Сердюк та Георгій Кравцов. Друге місце виборола команда гурт. №20 – Андрій Шубін, Анатолій Лисенко, Єгор Степанов, Віталій Вернігор. Третє місце посіла команда гурт. №12 у такому складі: Віталій Демидюк, Олег Скнаюс, Костянтин Ткачов.

Організатори свята відзначили важливість патріотичного виховання молоді, на святі ззвучали пісні військової тематики. Студмістечко визначило своїх богатирів!

Валерія Добривечір

Лесі Українка. 1913 р.

Говорячи про творчий діапазон і тематичну розмаїтість поезій і драматургії Лесі Українки, необхідно нахолосити на ролі Біблії у її творчості. З листа Михайлу Петровичу Драгоманову від 21 грудня 1898 року: "В Біблії, окрім всього іншого, маса дикої грандіозної поезії, і мені скучно, коли я довго її не читаю".

У Києві в 1904 році виходить книжка поезій "На крилах пісень" – підсумкове видання попередніх трьох збірок. Поступово лірика поєднується з епосом, і головним жанром стає драматична поема. Натура поетеси намагалася вирватися із рамок "власне лірики". За невеликий проміжок часу – десять років – написано понад двадцять драматичних творів, які стали новим явищем в українській літературі. У драматургії Лесі Українки використовувала образи і сюжети звітівій літератури, історії. Розглядала морально-етичні, філософські, політичні питання. Беручи класичні сюжети та образи, наповнює новим змістом, символами; обирає злам епох, яскраві героїчні постаті. У ліричні твори вплітаються драматичні моменти, "драматичне сприйняття світу із ліричним забарвленням". Жанр поеми має значне місце у доробку Лесі Українки ще з ранніх років: "Роберт Брюс, король шотландський", "Давня казка" (1893), "Одержима" (1901), "На руїнах", "Осіння казка", "В катакомбах" (1905), "Вавилонський полон", "Кассандра" (1907), "У пущі" (1909), "Руфін і Прісцілла" (1910), "Адвокат Мартіан", "Віла-посестра" (1911), "Камінний господар", "Лебедину пісню" стали "Лісова пісня" (1911), "Ізольда Білорука" (1912).

У травні 1913 року Лесі Українка останній раз відвідала Київ. Авторку вішанувала молодь та інтелігенція на літературному вечорі-концерті її творів. Виступала Її сама, говорячи, що не мислить життя без праці. Через два місяці – 1 серпня 1913 року – Лариси Петрівни Косач-Квіткі не стало. Максим Тадейович Рильський увесь її життєвий шлях описав одним словом – БОРОТЬБА. Голос Лесі Українки відбився поза межами України у творах, що перекладені багатьма мовами.

Тендітна, але мужня жінка здобула ВІЧНІСТЬ...

Т.Д.Чарковська,
учитель української мови та
літератури гімназії № 117
ім.Лесі Українки

ПИШАЄМОСТЬ! РАДІЄМО!

Як і всі радянські люди, викладачі, студенти, робітники і службовці нашого Орденоносного інституту пишаються новим видатним досягненням рідної Вітчизни в освоєнні космосу, гаряче вітають героїв – космонавтів Павла Івановича Беляєва і Олексія Архиповича Леонова.

Слава радянським ученим, конструкторам, інженерам, технікам та робітникам, що відкрили нові горизонти освоєння космічного простору!

Газета КПІ "За радянського інженера".
25 березня 1965 р.

Командир корабля
"Восход-2", Герой
Радянського Союзу,
літотехнік-
космонавт Павло
Іванович Беляєв

Другий пілот
корабля "Восход-2",
Герой Радянського
Союзу, літотехнік-
космонавт Олексій
Архипович Леонов

45 років тому

18 березня 1965 року льотчик-космонавт СРСР Олексій Архипович Леонов вперше в історії людства вийшов у відкритий космос. Це стало новим кроком в підкоренні космосу і вночі – реалізацію нового замислу С.П.Корольова.

А перед цим були: перший штучний супутник Землі (4 жовтня 1957 р.), перший політ людини в космос (Ю.О.Гагарін, 12 квітня 1961 р.), перший 24-годинний космічний політ (Г.С.Титов, 6-7 серпня 1961 р.), перший спільній політ двох пілотів космічних кораблів (А.Г.Ніколаєв, П.Р.Попович, 11-15 серпня 1963 р.), перший політ жінки-космонавта В.В.Терешкової (16-19 червня 1963 р.), перший політ багатомісного космічного корабля (В.М.Комаров, К.П.Феоктістов, Б.Б.Єгоров, 12-13 жовтня 1964 р.).

О.А.Леонов перебував у відкритому космосі 12 хвилин і 9 секунд, довівши, що людина може працювати поза космічним кораблем, чим поклав початок новому напрямку у космічних дослідженнях.

О.С.Болтенко,
зав. відділу авіації і
космонавтики ДПМ

Нести тепло і сонце світу

Мабуть, ауд. 402-24 ще не бачила такого щільного натовпу, який зібрається тут 2 березня. Члени турклубу КПІ "Глобус" (нинішні і колишні), допитливі студенти й просто цікаві завітали на зустріч з Антоном Кротовим – найвидомішим вільним мандрівником на просторах СНД. Колишній студент МАІ (спеціальність "Прикладна математика"), а нині дослідник і письменник (автор 30 книг), він проїхав автостопом понад 600 тис. км, побував у 86 регіонах Росії (з 89), усіх країнах СНД та близько 40 зарубіжних країнах Євразії Африки, з яких у 13 (Іран, Пакистан, Індія, Египет, Судан, Ефіопія, Кенія, Танзанія, Замбія, Ботсвана, Намібія, Ангола, Афганістан...) він був першим російським "автостопщиком".

Гість розповів про свої подорожі, проекти Академії вільних мандрівників, засновником та президентом якої є, продемонстрував фото та слайди, зроблені в різних куточках планети. Зокрема, проект "Дім для всіх" передбачає безкоштовне проживання всіх бажаючих (протягом 2-3 місяців) у певному місці, обмін досвідом мандрівок, радіальний походи тощо. Цього року Дім працюватиме в Душанбе з 2 серпня (додаткова інформація про різні проекти та звіти в <http://a-krotov.livejournal.com/> та на www.avp.travel.ru).

Багато цікавого почали й побачили присутні. Наведу лише кілька фраз: "Швидкість пересування країною обернено пропорційна витраченим на мандрівку коштам", "Шість обов'язкових слів для спілкування: безкоштовно, грошей немає, можна, прямо, юсти, спати", "Гостинність – функція цілісності населення", "Якби вам запропонували за туж платню не ходити на роботу, а ви все ж таки виконували б її, значить робота – улюбленна", "Мета подорожей – відчуття людського брат-

ства, подвигництво, формування громадської свідомості", "Будь-яка мірія повинна збуватися. Є плани – беріть календар і позначайте етапи".

На завершення А.Кротов відповів на численні, іноді досить заковиристи, запитання, дав поради щодо маршрутив та можливих несподіванок, запросив до участі в проектах та побажав усім легких доріг і яскравих вражень.

Коли верстася номер, з'явився коментар Антона щодо його цьогорічних вражень від України: "Стало багато вуличних торгівців – на кожному розі, в переходах, біля метро, в електричках та інших громадських місцях – як на початку 90-х Україна залишається найдешевшою країною Європи. Квитки на громадський транспорт та їх значно дешевші, ніж у Росії. У містах помітно збільшується кількість людей, які говорять українською. Очевидно, це пояснюється притоком сільського населення, яке з'їжджається на заробітки. Україна лишається найдемократичнішою країною СНД: весь час у Києві хтось мітингує проти чогось чи когось, від чого в Росії (тим більше в Казахстані, Білорусі, Узбекистані...) давно відклики. Міліціонери – самозагублені особи і ніякої уваги (ходженого разу не перевірili документи у такого бородатого типа, як я). В Україні не вимагають реєстрацію (чи не в єдиній з СНД), країна безвізова для громадян багатьох країн. Гарна країна, придатна для життя".

Н.Вдовенко

Антон Кротов

«КИЇВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІК»

газета Національного технічного
університету України
«Київський політехнічний інститут»

03056, Київ-56
проспект Перемоги, 37
корпус № 1, кімната № 221
gazeta@